

Antero Vartia vihr ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen Tekesin kautta (10 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Maailman talousfoorumi julkaisi syyskuussa 2015 raportin, jossa tarkastellaan maiden pitkän aikavälin rakenteellista kilpailukykyä. Suomi oli 140 valtion vertailussa paras Pohjoismaa, ja sijoittui kokonaisuudessa kahdeksanneksi. Yksi Suomen vahvuuksista oli innovoinnin runsaus, jossa Suomi sijoittui kaikista vertailumaista toiseksi.

Hallitus on päätöksissään keskittynyt lyhyen aikavälin hintakilpailukyvyn parantamiseen. Tärkeimpiä tekijöitä kilpailukyvyssämme ovat kuitenkin asiat, joita olemme rakentaneet kymmeniä vuosia, kuten läpinäkyvä ja tehokas hallinto, tasokas terveydenhuolto, korkea koulutustaso ja pitkäjänteinen innovaatiotoiminta. Näiden rapauttamiseen Suomella ei ole varaa.

Hallitus on tästä huolimatta budjetissaan esittänyt vuodelle 2016 miljoonien leikkauksia Tekesin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Leikkaukset johtavat suoraan avustusvaltuuksien ja lainojen määrän vähenemiseen 150 miljoonalla eurolla eli kolmasosalla tämänvuotisesta. Tekesin mukaan tämä tarkoittaa, että ensi vuonna keksintöjä syntyy vähemmän ja niistä johdettuja tuotteita jää testaamatta. Toisin sanoen monen potentiaalisesti kasvua, työpaikkoja ja vientiä tuovan tuotteen vieminen markkinoille hidastuu tai jopa estyy. Tekes arvioi, että leikkausten seurauksena jää syntymättä yli 250 patenttia tai IPR-oikeutta, yli 30 pilotti- tai demolaitosta, lähes 500 opinnäytettä sekä lähes 200 uutta tuotetta ja palvelua.

Tekesiä on kritisoitu siitä, että sen hankkeet kohdistuvat suurten yritysten ja tutkimuslaitosten rahoitukseen. Todellisuudessa suurten yritysten Tekes-rahoituksen myöntämisessä keskeisin tekijä on yhteistyö pk-yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Käytännössä lähes kaikki Tekesin suuryrityksille myöntämä rahoitus kuluu näiden yritysten hankintoihin pk-yrityksiltä ja tutkimuslaitoksilta. Suuryritysten rahoituksen väheneminen vähentää siis tosiasiaassa pk-yrityksiltä ja tutkimuslaitoksilta ostettavaa työtä.

Tekesin rahoituksesta 85 % kohdistuu hallitusohjelman korostamille sisältöalueille: digitalisointiin, cleantechiin, biotalouteen sekä terveyteen ja hyvinvointiin. Hallitus siis leikkaa suoraan uusien innovaatioiden syntymisestä omien kärkihankkeidensa aloilla. 30 miljoonan euron kärki-hankepanostus kolmen vuoden aikana tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan ei juuri auta paikkaamaan vajetta. Kaikki hallituksen keskeiset sisältöalueet (biotalous, cleantech, digitaalisuus, terveys ja hyvinvointi) jäävät siitä huolimatta miinukselle.

Talousarvioaloite TAA 315/2015 vp

Tekesin tehtävä on tukea radikaaleja ja kunnianhimoisia hankkeita, joihin ei löydy yksityistä rahoitusta. Tekesin rahoittamissa pk-yrityksissä, joiden hanke päättyi vuonna 2010—2011, liikevaihto kasvoi vuosina 2010—2013 14 prosenttiyksikköä enemmän kuin vastaavissa pk-yrityksissä keskimäärin. Kansainväliseen kasvuun tähtäävissä yrityksissä vastaava luku oli 24 prosenttiyksikköä. Tekes on rahoittanut mm. Supercellia, josta on tullut kansainvälinen huippukasvaja. Supercellin toimitusjohtaja Ilkka Paanasen mukaan yhtiön menestys ei olisi ollut mahdollista ilman Tekes-rahoitusta. Tekesin rahoitus tuottaa selkeästi tuloksia.

Hallitusohjelman tilannekuvassa todetaan, että kilpailukykyämme on rapautunut keskeisiä kilpailijamaita heikommaksi, vienti ei vedä, osaaminen ei muutu innovaatioiksi ja innovaatiot eivät kaupallistu. Tässä tilanteessa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnasta ei pitäisi leikata, vaan päinvastoin panostaa siihen enemmän.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 10 000 000 euroa momentille 32.20.40 tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen.

Helsingissä 9.10.2015

Antero Vartia vihr
Pekka Haavisto vihr
Emma Kari vihr
Jani Toivola vihr
Krista Mikkonen vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Ville Niinistö vihr
Hanna Halmeenpää vihr
Jyrki Kasvi vihr
Heli Järvinen vihr
Olli-Poika Parviainen vihr
Ozan Yanar vihr
Johanna Karimäki vihr
Satu Hassi vihr
Touko Aalto vihr